

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd om PISA 2012
Titel	Svar på samrådsspørgsmål J og K om PISA 2012 resultaterne.
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	Cirka 10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 14. januar 2014, kl. 14.00, i FT, lokale 2-080

Disposition

1. **Indledning**
2. **Resultaterne i PISA 2012 og regeringens holdning hertil (Spm. J)**
3. **Fritagelsesprocenten i PISA 2012 (Spm. K)**

1. Indledning

- Tusind tak for invitationen. Jeg kommer som altid meget gerne i udvalget. Dette er dog et af de samråd, hvor jeg har tænkt lidt over, hvorfor man mon synes, at det var vigtigt at diskutere PISA-undersøgelsen igen. Det ændrer dog ikke ved, at jeg meget gerne diskuterer PISA-resultaterne endnu engang.
- Når jeg alligevel har tænkt over det, er det fordi, at jeg sammen med Niels Egelund fra PISA-konsortiet gav en grundig gennemgang af resultaterne fra undersøgelsen, da de kom den 3. december 2013. Gennemgangen blev oven i købet transmitteret direkte på i hvert fald én TV kanal, og efterfølgende kom Niels Egelund herover i udvalget og gav en meget omfattende redegørelse og gennemgang af PISA-resultaterne. Derudover har der jo også været en debat i offentligheden efterfølgende, hvor jeg som minister har kommenteret undersøgelsen.
- Det ændrer imidlertid ikke ved, at jeg med glæde sidder her igen. Det betyder dog, at jeg kun holder mig til de væsentligste hovedkonklusioner. Dermed er det måske også nemmere at svare mere præcist på de spørgsmål, som Merete Riisager har haft i tankerne, da hun indkaldte til samråd om PISA-resultaterne.

2. Resultaterne i PISA 2012 og regeringens holdning hertil

- Hovedkonklusion fra undersøgelsen er, at resultaterne fra PISA 2012 stort set er på niveau med resultaterne fra PISA 2009.
- Tre fagområder undersøges i forbindelse med PISA; læsning, matematik og naturfag. Forskellene inden for hvert område er ikke statistisk signifikant forskellige mellem 2009 og 2012.
- I matematik går vi en lille smule tilbage i forhold til 2009. Vi hører dog stadig til gruppen af lande med resultater over gennemsnittet, selv om vi ligger i den lave ende af gruppen af lande over gennemsnittet. I de danske resultater i matematik kan vi se, at der er en lidt større spredning i resultaterne, således at der er kommet lidt flere elever i bunden af skalaen og lidt færre i toppen.

- Hvis vi kigger mere specifikt på de forskellige discipliner inden for matematik, så er de danske elever dårligst til de grundlæggende matematiske færdigheder, herunder at udføre beregninger, mens de er bedre til at fortolke og formulere matematiske problemer.
- PISA fortæller ikke noget om årsagerne bag resultaterne, men konstaterer i stedet, hvordan resultaterne ser ud på baggrund af de test, som eleverne har gennemført.
- Hvis man skal give et bud på årsagerne bag faldet i matematik resultaterne, peger PISA-konsortiet selv på, at danske elever måske har en manglende vedholdenhed. En del af problemet kan være, at eleverne ikke fordyber sig tilstrækkeligt i opgaverne, og at de har en tendens til at give op, når de møder et problem eller noget, der er særligt svær. Vi kan dog ikke sige det med sikkerhed, da det ikke er noget, man kan se ud af PISA-rapporten.
- Hvis vi kigger på den anden kategori – læsning – er det sådan, at eleverne siden 2003 er gået en smule frem. Fremgangen afspejler ikke en markant fremgang på samme måde, som vi har set det i en anden undersøgelse, nemlig 4. klasse læseundersøgelsen PIRLS fra slutningen af 2012. Hvis vi kigger alene på resultaterne fra PISA, ligger Danmark fortsat i gruppen af lande omkring OECD-gennemsnittet. Det ser dog anderledes ud i PIRLS, hvor det ser ud til, at den læseindsats, der er blevet gennemført, har betydet en fremgang i forhold til de yngre elevers læsefærdigheder.
- Hvis vi ser på naturfag, ligger de danske elever også her i gruppen af lande omkring OECD-gennemsnittet. Der er tale om en mikroskopisk tilbagegang, men vi ligger altså stadig i gruppen af lande omkring gennemsnittet.
- Med den vifte af initiativer, der er gennemført med det meget store og brede folkeskoleforlig mellem regeringen, Dansk Folkeparti, Venstre og de Konservative er det lige præcis en række af de her ting, som vi adresserer. Jeg vil dog ikke gå nærmere ind i det, da det ikke er det, samrådet er indkaldt til. Desuden tror jeg også, at alle, der er til stede her, kender hovedpunkterne i folkeskoleforliget. Det er jo blandt andet både et kompetenceløft af lærerene og et specifikt løft i forhold til dansk, matematik og naturfag.

3. Fritagelsesprocenten i PISA 2012

- Det andet spørgsmål, som Merete Riisager har bedt mig svare på, er, om PISA giver et retvisende billede af resultaterne, når der er 6,2 pct. af de danske elever, der er fritaget fra undersøgelsen.

- Det er et spørgsmål, som også er blevet drøftet tidligere, hvor tallet jo har været højere. Det er korrekt, at det teoretisk set kan medvirke til at forbedre et lands resultater, hvis man fritager elever, som andre lande ikke fritager. Derfor er det relevant at se på, om der bliver taget elever ud, som i stedet burde tælle med i forhold til det samlede resultat.
- Jeg vil gerne understrege, at de danske data for PISA 2012 er godkendt af det internationale konsortium, uden at det har givet anledning til yderligere analyser foranlediget af den danske fritagelsesprocent. Derfor må vi også kunne gå ud fra, at de danske data er repræsentative.
- Danmark hører dog stadig til et af de lande, hvor der fritages for mange elever, da der fritages 6,18 pct. Fritagelsesprocenten er dog faldet markant siden PISA-undersøgelsen i 2009, hvor andelen var på 8,57 pct.
- Det danske PISA-konsortium har gjort en del for at nedbringe tallet. Skolelederne er blevet opfordret til at inkludere så mange elever som overhovedet muligt. Det danske PISA-konsortium har også været i telefonisk kontakt med en række skoleledere for at vejlede dem om muligheden for at tilrettelægge testen for elever med særlige behov eller forudsætninger. Derudover er skoleledere, som har ønsket at fritage elever, blevet orienteret om muligheden for i stedet at lade de pågældende elever gennemføre en kort version af PISA-testen, den såkaldte UH-test. UH-testen er udarbejdet af OECD som en særlig udgave af PISA-testen målrettet elever, der har vanskeligt ved at gennemføre en fuld PISA-test.
- For at sikre at fritagelsesprocenten bliver mindsket yderligere, vil det danske PISA-konsortium i 2015 have et endnu større fokus på at vejlede skolelederne om, hvordan testen kan tilrettelægges for elever med særlige behov, herunder om mulighederne for at gennemføre UH-testen. I forbindelse med PISA 2015 bliver det desuden muligt at tildele eleverne ekstra tid til at gennemføre testen.
- Alt dette vidner om, at vi er fuldt opmærksomme på problemet, som dog er blevet mindre, da færre elever nu fritages. Vi gør dog stadig også yderligere for at sikre, at vi i fremtiden kommer under den 5 pct.-grænse, der er fastsat i PISA.